

J E L E N K Ö R.

79. szám.

Pest szerda october 2dikán.

1833.

F o g l a l a t : Magyarország (katonáink őszi gyakorlatai. Rosz idők és több-helyen áradások.) Ausztria. Anglia (a' portugál Felségeknek Lissabonba elindultok. L. Palmerston, m. Wellesley 's: Lancaster.) Franciaország (az orosz czár ajándéka a' parisi akademiának Ali vicekirály kormánya rendelete a' török pénzek behozatala ellen. Gazette de France és Tribune számai újabban lefoglalva. Cherbourgi hajók. Olaszhirek.) Portugália (a' sept. 5ki útközet különféle előadási 's körülményei.) Törökország (Konstantinápolyban nagy tűz). Olaszország (megint zavargás a' pápabirtokban.) Legujabb Gabonaár. Pénzkelet.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Fiume, sept. 18kán. Kereskedésünk állapotját, a' közelebb lefolyt augustusban, eleve nebbnek lehet mondani; midőn a' kihordott árúk, mellyek közt a' cser és tölgy hordó-dongák, leveles dohány, rongy, szén és kender főképp említendők, értéke: 245,051 f. 30 kr. peng. a' behozottaké pedig, hová a' köles, bórárúk, czukor, 's kéziművek leginkább számítandók 103,390 f. 40 kr. pengőre men-vén, a' kereskedési mérleg reánk nézve ac-tiv volt 141,660 f. 50 kr. pengőben. Rhadán-kon jelenleg áll: 13 brigantín; fiumara-ki-kötőnkben: 1 skunerbrigg, 's 59 pielego.

Pozsonyban sept. 27ikeig RRink foly-vást kerületi üléseket tartottak végzendőleg azon módosítások felett, mellyeket a' fő RR. az urbéri munkálatokban javasoltanak.

Münchengerätzben a' magas Fejdelmek kö-zelebbi összejövetük alkalmakor cs. királyi Felségünk Ő orosz Felségét a' 9ik számú's Wieland nevet viselő magyar huszár-ezred (viselete: fekete csákó, sötétzöld mente 's dolmány, karmazsin-vörös nadrág, sárga gom-bok, nevök ezelőtt Frimonté volt) első tu-lajdonosává nevezvén ki, mivel az ezred é-pen Münchengerätz közelében tanyáz vala, föltevé Ő Felsége (az orosz) hogy azt elu-tazta előtt meglátogassa. Erre nézve 19ikén az említett ezredet Jungbunzlaunál hadi gya-korlatra rendelvén, arra maga is személye-sen és pedig az ezred formaruhájába öltöz-ködve megjelent, bemutatá magának a' tisztikart, rendre szemlélte a' vitézek so-rait 's több hadifordulatokat 's egyéb gya-korlatokat parancsolt, mellyek ügyes kivi-telén, a' vitézek csinos viseletin, jó készü-letin és kivált katonás magok tartásán igen nagy tetszését, a' legszebb dicsérettel nyi-latkoztatta ki. Később a' gyakorlatok vé-ge felé felséges Uralkodóink 's a' többi ott volt legmagasb uraságok is megjelen-

vén, az új tulajdonos Felség maga vezérel-vén az ezredet, azt csapatonként járatta el az érkezett Felségek előtt. Mire aztán együtt ismét Münchengerätzbe visszatértek. Külön-ben az őszi gyakorlatok az egész birodalom-ban egyre tartatnak kisebb nagyobb sere-gekben gyülekezve össze. Hazánkban név-szerint pesti Rákosunkon sept. 26ikán vet-ték kezdetüket egész octob. 5ikeig tartandók. A' Kassa mellett gyakorlatra gyülteket né-melley előkelő polgári urak egyik nap kint a' tá-borban gazdagon megvendégelék, miért is az említett katonaság előljárósága a' kassai Bo-theban nyilvános köszönetét mondá. De ne-vezetesh a' tüzmű-testnek (Feuerwerks-corps) hadigyakorlata, melly Hazánkban most első izben sept. 11ikén a' csornai nagy gye-pen (Sopronyban) báró Augustin Vincze ge-neral-örnagynak, mint a' nevezett test főpa-rancsnokának ügyelése alatt tartatott igen nagy szamu nézőség jelenlétében. Csodálke-zásra méltó az emberi parányi ész, milly rettentő eszközöket talál ki ellenségei ron-tatására! E' mutatványokat megelőzőtt est-vén 9 és 10 óra közben, az éji homálynak különös kedvezése mellett ugyan Csorna vi-dékében a' napkeleti gyep téren mintegy féló-rányi távolságra világító rakéták eresztettek föl, mellyek 1800° magasságra emelkedve pattantak el 's a' világítót kibocsátván lassu-eséssel (a' mit egy a' rakéta fölibe különö-sen megerősített 1° átmérőjű ernyő eszkö-zle) lengettek a' földre alá olly világosságot okozva, hogy Csornán a' torony maga színé-ben, a' házak keményestül, a' körülálló soka-ságból pedig a' nem 's ruházat sőt a' fák és fűszalak is könnyen kivehetők valának. Más-nap reggel kezdődött a' valóságos gyakorla-ti mutatvány mintegy 30 darab vakrakéta-nak föleresztésivel 's azonnal a' szekeresek és lovasok különös ügyességű fordulatok-ban az első ponthoz érvén, ettől a' kitűzött 's fenálló nádból sárral és mésszel tapaszt-

va készült czélkertecske 1,800 lépés távol-
ságra lövetett részint emelkedőn részint föld-
színnel egyenesen hullámzón vagy kigyódzón
repülő rakétákkal, mellyek czélt érve még
azután 4—500 lép. távolnyira pattogtak széj-
jel, mi a' füst és ropogásból vala kivehető.
A' kitüzött löpontok 1800, 1400, 1100 és
800 lépésnyire valának, de a' czél minde-
gyikről 's a' gyakorlásban használt rakéták
mindenik nemével különös pontossággal volt
elérve; úgy hogy a' mutatvány végén a'
czélhoz menők a' nádfalat száz meg száz he-
lyen megszagatva 's a' rakéták töredékivel
elbintve találák. Lövettek kartács-golyók
(28 darabot számlálván egy rakétára) és ö-
könyi gránátok, mellyekből csak egy ket-
tő szakadott össze úgy levén a' gyújtószert
bennök alkalmazva, 's végre a' czél mellett
nádból felállított viskó 1800 lépésnyiről gyuj-
tó-rakétával és pedig az elsővel találtatván,
az, az épen megeredt és igen szapora eső-
nek daczára is, porrá égett. E' mutatványok i-
gen nagy örömet szereztenek a' néző soka-
ságnak, noha, kivált az előre nem gondos-
kodók által meg általáztanak. B. Augustin-
nak ezen tulajdon 's új találmányai által nö-
vekedett ága a' hadi mesterségnek egészen
más formát adhat egykor az ütközeteknek,
mellyek ámbár a' nélkül sem szelidek, de ez
által még vérengzőbbekké válhatnak, könnyít-
tetnek a' hadtestnek mozdulatai, minthogy
ha rossz utak vagy alkalmatlan helyzet
miatt a' nehéz vonatu álgjuk nem használ-
hatók, ezen öldöklő rakéták mint az álgjuknál
is sokkal veszedelmesebb eszközök picziny
asztalkáikról akárhol könnyen elröphetőek.
Dicsőségére Nemzetünknek: feltalálójok i-
gaz magyar lelkü 's hazánkbeli származás.

Budapesten szüretünk vége felé az idő
derültre kellemesre szóval jóra fordult, no-
ha még is van már benne valami, a' mit ő-
szi csipősségnek nevezünk, reggelenkint
egy kis dér, gyakran pedig jókora ködök.
A' termés mint ahhoz értőbb gazdák mond-
ják középszerű mind mennyiség mind minő-
ségre nézve. Különben sajnosan mondhatjuk
kapott értesítések után, hogy a' september
közepe táji hosszú esőzés Hazánk számos
vidéken igen nagy károkat okozott, még
többet néhol a' közben történt felhőszakadá-
sok. Pozsonynál a' Duna egy pár nap alatt

11 lábnyira áradott fel 's mint ebből követ-
kezik több helyen ki is önte. Egy rimaszom-
bati levél után sept. 22ikén a' Rima folyó
szinte annyira kiáradt, hogy az egész úgy
nevezett új-város a' reá rohanó viztől elbor-
ítva már végóráját rettegé. A' város kör-
nyéke tengerhöz hasonlított, pinczék szo-
bák még 26ikán is telve voltak vízzel; sok
helyen a' falak alatt beszivárgó viz a' házak
deszkázatját is fölemelte 's a' mondott egész
új várost a' már közelgő télre lakhatatlanná
tette. A' Pest felé vivő magas töltés is több
helyütt ellepetett. E' még mind nem nagy a-
zokhoz képest, miket a' hegyek felé menő
keskenyebb völgyben fekvő falukról monda-
nak; egész helységek kénytelenítették va-
gyonaikat elhagyva a' közelebbi hegyeken
keresni menedéküket, a' vész házakat sodrot
el magával 's embereket és marhákat kiket na-
gyobb rohanással lepett meg. Ez alkalom-
mal, így folytatja a' mondott levél további
sorait, ritka lelki-jelenlét példáinak valánk
szemmel látott tanúji. Dühösen csapkodá a'
mindig növekedő viz a' Sodoma koresma ke-
ritését (Rima-Szombatban) rést törni sietve,
de ellent állott a' deszka-palánk; ennek el-
döntetésére tehát a' város cselédjei rendel-
tetvén, fejszékkel igyekeztek a' hullámok-
nak utat nyitni, azonban a' palánk ingado-
zását észre véve mindnyájan félre ugráltak;
egyedül Kocsárdi Mihály nevű város kocsisa
maradt hátra, kit a' már most iszonyu düh-
hel általtörő viz lábairul leránta. Nem ijedt
meg a' legény, de miután kétszer talpra ál-
lani próbált 's többé a' viz erejének ellent
nem állhata, egy gerendára kapott 's azzal
együtt evezett a' folyam derekán által a' tul-
só már szinte vízben uszó partra 's itt egy
fűzfára kapaszkodott, honnét szabadultát sap-
kája emelgetésével adván tudunkra, még
mindegyre égő pipáját kényére füstölteté. Vég-
re e' helyéről, hol azonban folyvást élet-ve-
szedelemben forgott vala, egy Stecz And-
rás nevű molnár legény szabadította ki, szin-
te vakmerő elszántsággal. A' városi tanács
mindkettőt egyegy arannyal rendelé megju-
talmaztatni. Sok sarjunk oda veszett 's a' ve-
tés még most lehetetlen. Egy másik P. Tas-
ról sept. 24ikéről költ levél pedig így hang-
zik: „Minden részről a' sok eső 's ebből e-
redő vizek pusztítják fáradozásunk reményit.

Különösen e' f. h. 7ikétől a' jelenig nem számolhattunk napot szél vagy eső nélkül; alig takaríthatók össze gabonáinkat, midőn az esők rajtok ütöttek 's jó formán kiesiráztaták vagy a' szóratlan garmadákat romlandókká tévék, alig kaszálók le réteinken a' buján nőtt sarjut, már is a' folyvást tartó záporokból eredt áradások a' laposakon részint használhatlanná iszapolták részint magokkal elusztaták azt; végre a' szőlőkben helyezett jobb reményünk is megszűnt, a' sok eső itt is megrontá, rothadásnak indítá a' szemeket 's azért a' szomoruszürethöz e' vidéken már többen hozzá is fogtak. A' Zagyva folyó nagyon megáradt 's a' mellette fekvő réteket jó formán elborította; Boldog helység egészen szigeten, Fényszaru városa pedig félszigeten állanak 's mellettök az áltjárás meggátoltatott 's a' t.

A U S Z T R I A.

Ő cs. kir. Felsége sept. 21dikén Königrätzben költ legfelsőbb cabineti irataként következő részint az orosz csász. kíséretéhez, részint az orosz diplomatai testhez tartozó személyeket az ausztriai csász. Leopoldrend díszjeleivel ajándékozta meg, u. m. viceadmiral hg. Menzikoffot a' nevezett rend nagy keresztjével; hg Suwaroff ezredest közép keresztjével; udvari tanácsnok Kudriaffsky és Gervait 's kamarás gróf Crip-towiczot pedig ugyanazon rend kis keresztjével. — Ő cs. kir. Felsége sept. 23ikán estve Brunnbe, hg Metternich 25ikén estve Bécsbe érkeztek meg.

A N G L I A.

Dona Maria 's Braganza hgné — ugyan a' Times — holnap, sept. 14ikén reggeli 10 órakor Windsorból Portsmouthba el fognak utazni. Ugy hitték, hogy itt mulatások egész 16ikaig fog tartani, de türethetlen vágyok don Pedrot Lissabonban üdvözölhetniök az útát sietteté. Eleinte a' magas utazók már hétfőn (16ikán) el akartak Portsmouthból indulni, de ez most nem hihető, minthogy a' Londonban lakó Portugáliak hódoló feliratának elfogadtatására ugyancsak hétfő van kijelelve. (Igen hihető, hogy a' felségek az e' hónap elején Lissabon alatt történt ütközetről körülményes tudósítást fognak bevárni). Ma délután mingyárt 3 óra után az udvar kikocsizott a' parkba. Az el-

ső hintóban egy felől az angol király és Braganza hgné, más felől az angol és portugáli királyné ültek. Lord Melbourne és Palmerton lóháton kísérek a' hintót, három más hintó következett. — A' hollandi meghatalmazottak, báró Verstolk és Dedel, sept. 12ikén lord Palmerstonnal értekeztek a' külügyhivatalnál; 15ikén báró Verstolk Haagába utazott el.

A' portugáli felségek septemb. 16dikán Portsmouthból Lissabon felé csakugyan elvitorláztak. A' Courier következőleg adja ezen elutazás körülményeit péntektől sept. 13ikától fogva: Pénteken este az angol királyi pár meglátogató a' portugáli királynét és Braganza hgnét 's több nagy becsű ajándékot nyujtván ált nekik egyszersmind szíves ohajtásit fejezé ki vendégeinek további jóllétökért. Szombaton reggel Braganza hgné lord Palmerston látogatását fogadá el, ki csaknem másfél óra hosszig beszélgetett vele. Mint hallik Portugáliának jelen állapota 's a' politika, mellyet az ottani constitutionális kormánynak követni legjobb volna, valának kirekesztőleg e' beszélgetésnek tárgyai. Ezután az ifju királyné 's Braganza hgné az angol királynéhoz mentek, ki magát az előtti nap kissé meghűtötte, kérni Ő Felségét, hogy az elindulásnál ne jelenjen meg, hanem fogadja el a' bucsút itt szobájában. A' királyné azonban már öltözve lévén megmaradt a' mellett, hogy az elindulást látni akarja, mire az angol kir. pár, Gloucester hg, Cambridge György kir. hg 's Argyll hg a' többi udvariakkal együtt a' várkapuig kísérték Ő Felségöket, holott ezek kir. gazdáiktól a' legérzékenyebb 's háladóbb kifejezésekkel bucsuztak el. Erre a' magas vendégek Whatley ur kíséretében a' kir. kocsikban helyet fogtak 's egy kir. őrcsapat fedezete alatt Lalcham felé elindultak. Itt azoktól is bucsút vevén, kik Ő Felségöket Windsorból egész eddig elkísérek, utjokat Portsmouthnak tovább folytatók, holott ugyan az nap estve hét órakor meg is érkeztek. Vasárnap délután elfogadák Ő Felségök Kantzow urnak a' lissaboni udvarhoz meghatalmazott svéd követnek udvarlását, úgy szinte Napier asszonyságot is fiastul, ki azonban (t. i. Napier asszonyság) nem való rá birható, hogy férjéhez Lissabonba u-

hazték. Végre hétfőn, 16ikán, legelőbb is Kent angol kir. hgné 's Victoria kir. hg. kisasszony érkeztek meg rövid látogatásra Cowesből, hova ezek egy fél óra mulva már visszatérvén, a portugáli felségek az Angliában lakozó Portugáliak küldöttségét fogadják, melly is több rendű hódoló feliratokat nyújtott által Ő leghivebb Felsőségnek, mellyekre ennek 's a maga nevében Braganza hgné válaszolt. Erre a küldöttség tagjai letették a hűség 's engedelem esküjét királynéjok iránt, mire kézsókolásra bocsátattak. Pontban 2 órakor délután a Felsőgek kocsira ülven a kiállott katonaság sorai közt a kikötőbe mentek, 's itt a királyné ugyan admiral Williams, Braganza hgné pedig Whatley ur karjain, az admirali csolnakra keltek, melly is őket egyenest Soho gőzhajóra szállította. 3 órakor a Soho már a nagy tengerre kiindult tisztelkedő rivadozásai között a partra gyűlt népnek 's a hajók és várfok álgyuinak. Soho gőzhajót egész Lissabonig Salamander kir. gőzhajó fogja kísérni; egy másik gőzhajó, melly a kíséret egy részét 's több portugálit viszen ma (17ikén) fog elindulni. A Soho ma estve hihetőleg Whigt szigetnél veti ki horgonyait 's holnap reggel ha vész nem támad útját Lissabonnak folytatni. A mostani idő mellett az út legalább is nyolcz napot eltarthat. Marquis Rezende 's gróf Sampayo a királyné kíséretében vannak a Sohon. —

Ugyan ez napi számában a lissaboni hírekről ezt mondja a Courier: Még maig sem jött hajó Portugáliából 's a legnagyobb vágy uralkodik a közönségben, tudni a september 5ikén megkezdett támadásnak további haladásait. Ma reggel kaptunk egy tegnapelelt költ tudósítást Falmouthból, melly szerint ott Magpie kir. Kutter megjövetelét minden órán várták, minthogy a szél igen kedvező volt. Hihetőleg a portugáli királyné még nem fogta egészen elhagyni az angol partokat, mire Lissabonból eldöntőbb hírek érkezendének. — Trent lovag 's hollandi admiral hivatalos irományokat hozott Dedel urhoz Haagából sept. 16ikán 's miután ettől hasonló irományokat vett által, még ugyanaz nap estve vissza is indult Haagának. — L. Palmerston, mint a Courier mondja, nem ritkán hajnali 3 óráig dolgozik hivatalában

's nincs nap, hiel egy vagy két külföldi követ-öt meg me látogatná.

Marquis Wellesley, az ujon kinevezett irlandi lordhelytartó, most hetvenhárom esztendő — úgy mond a Spectator — 's olly hivatalba lép, mellynek pontos teljesítése nagy testi és lelki erőt 's elevenséget kíván. Hajdan mind a kettővel birt a marquis, de mi mindig úgy hittük, lord Grey azért tette őt a lord-stewardi (udvari hivatal) semmit sem jelentő tisztébe, mivel aggott kor és gyengeség munkás stathivatalra őt már alkalmatlanná tevék. Igaz hogy nem kis gondot adhat a ministeriumnak olly férjfiut találni, ki képes volna az irlandi lordhelytartó tisztét egészen betölteni. Ide rang, erő (energia), munkásság, éles ész, nyájas magaviselet 's elhatározottan liberalis elvek elmellőzhetlenek. Néhánnyal ezek közül még bír lord Wellesley, de a testi erő, olly sok másnak alapja, régen elhagyta őt, 's azért mi azt tartjuk, hogy az ő Irlandban tartózkodása igen rövid lesz 's a ministerek őt csak ideig óráig küldötték oda, mig t. i. lord Angleseynek alkalmas követőt találnak. — A szerencsétlen Lancaster József baráti, úgy mond a Cronicle, a kormányhoz akarnak folyamodni a végett, hogy pártoltjoknak egy darab föld adassék Canadában, mellyből ő és háznépe megélhesse. T. i., a lancasteri tanításmód híres feltalálója 's első mestere most nagy nyomoruságban él Éjszakamerikában. A javára megnyitott aláírás, mellynek jövedelméből évpénzt (annuity) akartak számára vásárolni, nem hozott be többet 300 fontnál. E summához a derbyi lancaster-iskola nevendékei (kis gyermekek) 1 font 1 schilling 's 7 $\frac{1}{2}$ denárt adtak.

FRANCZIAORSZÁG.

A legidősb két kir. herczeg (Orleans és Nemours) sept. 16ikán a st.-omeri táborhoz indultak el, hogy annak ősz nagy gyakorlatain jelen legyenek. — Az orosz császár a tudományok párisi academiájának négy láda orosz ásványgyűjteményt küldött ajándékol. Mint mondják drága darabok vannak benne, a többi közt egy, valamellyik orosz bányában talált szín-arany darab, melly egy fontot nyom. Az academia sept. 16iki ülésében olvastatott fel a levél, mellyben gróf

Pozzo di Borgo a' küldeményt jelenti. Az ásvány-tudományi osztályra 's Arago titoknok urra bizá a' társaság hogy a' ládák megnyittatásukkor jelen legyenek 's tartalmukról egy tudósítást tegyenek föl, melly a' készitendő köszönetirómánynál alapul fog szolgálni. — A' smyrnai ujság következő rendeletet közöl, melly Alexandriában, Mehemed Ali vice-királykormányára részéről jelent meg: „A' mult évi sept. 23ikán egy hirdetményt bocsátott vala ki az itteni kormány, melly által az ország valamennyi hivatalának megtiltatott pénztáraikba török pénzt fogadni el; ugyanekkor egyszersmind rendszabások tettek, hogy a' török pengő pénz behozatala akadályoztassék 's az aegyptusi kormány pénzei becsvesztésöknek fogantatos gát vetessék. Minthogy azonban mind e' rendszabások mellett is egy idő óta a' tallérnak (Tallero) ára rendkívül emelkedett, ennek oka közelebbi nyomozat után abban találtott, hogy sok török nem csak arany hanem ezüstpénz is, melly utóbbinak pedig szinte semmi belső értéke nincs, hozatott beloppal az országba. Ámbár e' pénzek a' kormány pénztáráinál nem fogadtattak el 's nem is fognak elfogadtathatni, még is a' lakosok közt a' kereskedésben keletet nyertek 's minél több jött belőlök forgásba, annál messzebb terjedett a' gonosz, melly az ország kereskedésit vég elsüllyedéssel fenyegeté 's az egész kereskedői egyetem érdekeinek fölötte nagyon ártott. Becsületes, itt lakos, külön nemzetbeli kereskedők, kik végre meggyőződtek, hogy azon szerencsétlenséget, — melly az aegyptusi kereskedésre az aegyptusi pénz becsvesztéséből mulhatlanul fogna háramlani—legnagyobb részben az országnak török pengő pénzzel elárasztatása okozza, szükségesnek találták e' részben a' sikeres gátló rendszabást, melly végett is itteni illető consulaikhoz fordultak, kik ismét előterjesztéseiket a' kormányval közölték, melly azoknak következésiben ezennel tudósítja az itteni kereskedőséget: 1) hogy a' kormány pénztáráinál akárminemü török pénz elfogadtatásának tilalma a' legkeményebben megújittatott. 2) hogy a' határszéleknél levő vám- és egészségre ügyelő tisztek utasítva vannak, hogy minden magában török pénzt foglaló zacskót a' kiszálló hely-

nél tartóztassanak l. 3) Minden kormányhivatalnak parancsolat ment, hogy minden kereskedési közösülést szakasszanak felbe olly kereskedővel, kirül meg vannak győződve, hogy török pénzt hozat Aegyptusba. Ha illy orkereskedést v. csempekedést (Schleichhandel) ollyak üznek, kik a' kormányval semmi kereskedési közösülésben nincsenek: rendszabások fognak hozatni, hogy a' jelen rendelet célja ezeknél is eléressék. Költ Alexandriában, jun. 26. 1833. Aláírva: Boghos Yussuf.“ A' Gazette de France sept. 17iki száma, melly, Orleans Lajos-Filephez, Orleans hgéhez, királyi vérhez (prince du sang), Franciaország főhelytartójához“ egy felszólítást akart közleni, mellyben a' királytól épen nem kimélő szavakkal nem kíván kevesbet, minthogy V. Henrik, a' csuda gyermek, részére a' koronát tegye le, a' postán lefoglaltatott. Hasonló sors érte ugyanez nap (három év alatt már 85ödször) a' Tribune-t, melly azon számában a' republicáról ugy beszélt, mintha már az Franciaországban fenállana.

Cherbourgól sept. 12ikéről következő jelentetik: Az itteni kikötőben horgonyzott hajóhad széthelyeztetése (dislocation) már véghez ment. Flora fregát és Meleager brigg e' hónap 9ikén Brestbe mentek, ide érkezésökkor máshová utasítottandók. — Juno fregát és Créole corvette 10ikén szinte Brestnek indultak 's oda tán már el is érkeztek. Itt tehát még csak Atalante fregát, Heroine corvette és Assas brigg maradt, mellyek közül a' két utóbbi innen rövid időn bizonyos rendeltetéssel ki fog indulni, de merre? nem tudatik. Atalantet a' mi illeti, mellyen contreadmiral Mackau tartózkodik, ezen itt némi javítások fognak tétetni, azután a' hajó az Antillákhoz fog elvitorlázni, magával viendő Brestből azon tengerhadi pattantyúsosztályt, melly az Antillákban 1830 janariusa óta állottat fogja felváltani. — Csaknem valamennyi angol yacht, mellyek, mintegy 45—50en, a' király itt léte alatt hozzáuk jötenek, Angliába már visszatért. Ezen gazdag csolnakok tulajdonosi, mielőtt Cherbourgot elhagynák, a' város előbbkelő lakosinak 's a' szárazföldi és tengerhadi francz tiszteknek nagy bált adtak, mellyen különös nyájassággal 's udvarisággal vevék a'

házi gazda tisztét; a' franczia tengerhadi tiszték ezt szinte egy bállal viszonzták. — Delaware, éjszakamerikai 80 álgys lineahajó, melly august. 11ikén indult ki Uj-Yorkból, ide tegnap estve megérkezett, hozván a' többi közt Lewingston urat, az egyesült statusok követét a' mi udvarunknál.

A' Temps ezt írja Toulonból sept. 12ikéről: Hireink jöttek Perle corvettetől, melly innen Livorno vizeire indult vala ki. E' hajót az olasz partoknál annyira elővéve a' szélvész, hogy a' viz minden felől behata 's a' legénység magát már veszve gondolá. A' szivattyúk nem valának többé képesek a' vizet kimeríteni, 's a' kapitány már hajótanácsot hívott egybe annak elhatározására: valljon az árboczokat be kelljen e huzni (kappen), de e' pillanatban csilapodni kezd e' szél 's a' kérdéses rendszabás szükség nélkül a' hajó Elba szigeténél szerencsésen horgonyt vetett. Innen a' hajó rendeltési helyére Livornoba ment. Jérôme Napoleon meglátogatót azt és sokáig beszélgetett a' parancsnokkal. Ugyanaz, ki e' körülményeket ír, mondja azt is, hogy Olaszországban a' legnagyobb forrás uralkodik 's mindenütt elfogatások történnek. Perle rendeltetése még nem tudatik, ugy hiszik, hogy a' berryi exhgnétől netalán kitelhető újabb kalandok gátoltatása végett fog ezikázni az olasz partoknál. — Az Algierből sept. 7ikén indult 's ide tegnap megérkezett Crocodile rakhajó jelenti, hogy épen midőn ő indulóban vala, érkezett meg Algier alá Agathe corvette az algieri nyomozó bizottság tagjaival együtt. A' gyarmatiak nem tudák eléggé kifejezni örömeiket e' hajó megérkezésén. — Szinte Toulonból sept. 14ikéről jelentik, hogy Oranban (afrikai gyarmat) egy kis katona támadás üte ki a' franczia seregek között. T. i. general Desmichels egy altisztet az afrikai vadászrezdből valami csinjáért meg akart fenyíttetni, de ennek az egész ezred ellene állt jelentvén hogy fegyverrel is fogja ellenmondását támogatni. A' general erre az egész helybeli katonaságot kiállíttatá, a' pattantyúsokat álgyuik mögé, de a' nyakas ezred nem engedett, 's a' general nem akarván a' legvégsőre lépni egy napiparancsban kinyilatkoztatá, hogy a' ne-

vezett altiszt viseletét bővebb vizsgálat alá fogja vétetni. —

P O R T U G Á L I A.

A' franczia Journal des Débats eképen ir sept. 18ikán: Nekünk helyes okunk volt a' migueli had Lissabon előtti munkálatiról itt e' napokban terjesztett hírek hitelességit gyanúba vennünk; mi a' Bourmont ur által e' h. 5ikén tett köz megtámadás sikeretlenségét mint bizonyost tudtuk, valamint azt is, hogy sept. 6 és 7ikén Lissabon körül semmi nevezetes nem történt. Azon kurir, kinek bővebb közleményben kelle hozni a' híreket, mellyekből a' bayonnei telegraphi tudósítás véve volt, ide e' hónap 16ikán éjjelre váratott, 's ime a' tegnapi (hivatalos) bulletin du soir ezt mondja: „A' kormány egy a' mult éjjel érkezett madriti kurir által megvalósulását azon híreknek, mellyeket az e' hónap 5ikén Lissabon előtt történt ütközetről már közzé tétetett. Az e' kurir által hozott levelek szerint merő költeménynek tartatni azon körülményt, mintha t. i. ez úttal don Miguel hada néhány erőseget vagy külvárost elfoglalt volna.“ — A' migueli obligatiók becse sept. 18ikán a' párisi börsén 57 $\frac{1}{2}$ -ről 53ra bukott. Eddig a' ministeri hírlapok. A' carlista Gazette de France az idézett bulletini tudósításra azt jegyzi meg, hogy valamint az előbbeni (a' sept. 15ikei) érthetetlen volt, ugy ez újabb is, noha a' kurir bővebb levelekkel már megérkezett, szintazon homályban hagyja a' dolgot. Valljon ez a' hallgatagság a' kormány-organumok résziről nem annak megvallása e, hogy a' kapott irományok még sem olly kedvezőleg szólnak don Pedrora nézve mint eleinte hirlelék? —

September 17dikén ugyancsak Párisba rendkívüli alkalommal (hihetőleg a' nevezett kurir útján) privátlevelek is érkeztek Madritből sept. 11ikéről 's a' madriti udvari újságnak és Ruista Espagnolának septb. 10iki számai. Szerintök Madritba hire jött, hogy marsal Bourmont Lissabon elleni munkálatjait kettős megtámadás által, — két külön ponton t. i. — kezdette meg, 's az ellenibe kiküldve volt őrizeti sereget a' városba visszaüzte ugyan, de a' védvonalokon (Linien) nem volt képes túl rontani. Röpkedtek ugyan Madritban is hírek Belem, a' Tajo-

parti erősek 's maga Lissabon egy részének Bourmont által lett elfoglaltatásáról is, de magok az ezt irt levelezők hozzá teszik, hogy hitelest vagy bizonyost senki sem tudott a' dologról. — Az említett madriti ujságok többi közt a' következő két levelet adják Portugáliából: Elvas, sept. 3. Algarbiában a' constitutionalisoknak egyetlen állásuk van még csak, 's ez Faro, hol őket a' híres Comacho zaklatja, de ők sáuczaik mellett erősen tartják magokat. Don Miguel király aug. 24 óta Mafrában van. A' nagyobb kereskedőházak rendkívüli buzgóságot mutatnak 's a' vallás és haza védőinek (nb. a' migueliták értetnek) pénzt és eleséget bőven szolgáltatnak. E' segedelem a' hadnak Lissabon ellen nyomulását tetemesen könnyítette. Hogy a' királyi had táborzemei aug. 30-ikán Cintrát 's Loirost elfoglalták, megvalósodik, a' pedroiták Lissabon-előtti sánczaikban maradtak. A' pedroi védvonalok az Alcantara-hidnál kezdődnek, kiterjeszkednek egész a' esatornák előtti szélalmokig 's a' Bomficából jövő utakat háborgathatják. Ez és a' többi részek bevégeztetésin naponként 3000 ember dolgozik, 's közöttük sok kézműves, ki kényszerítették a' munkára. Az egész vonalnak legmesszebb előre nyomult része a' quintasi, Penia de Francia előtt. Itt néhány 12 fontos álgyu is van. Az egész vonal hosszában felállított álgjuk, mozsarak 's haubiczok száma legutolsó tudósítások szerint 50, de később még más 20 vala kiszegzendő. Bourmontnak hirtelen előnyomulta Santaremig, Villafranca elfoglaltatása 's a' fő hadi szállásnak Torres-Vedrasba tétele, végre a' Mafrától Cintráig terjedő egész lineának megrakatása nem engedé a' rebelli-seknek használni a' földkedvezményeket, melyek nekik mint szélső állások tetemesen könnyítették volna a' védelmet, 's mellyeket most a' királyi (migueli) generalok megannyi támadáspontokul használnak. Így állván egymás ellenében a' kir. tábor, rövid időn egy ütközetnek kell hírét vennünk, mit is nyugtalanul várunk. A' krisis közelget 's minden jó Portugáli fészülve várja e' vita kimenetelét. — Elvas, sept. 6-ikán. I. Miguel király Ő Felsége aug. 30-ika óta Mafrát 's a' főváros körében 6 mérföldnyire minden helyet 25,000 emberrel tart elfoglalva. Tábor-

zemei 's kémleletei két órányi távolatra nyomulnak a' főváros alá. Alemtejoban, Algarbiában 's Beirában naponként szaporodnak a' királyi guerillák, minden kebelben nőttek növekedik a' lelkesedés dom Miguelért 's a' nemzeti függetlenségért. —

A' lissaboni Cronica Constitutional aug. 22-iki száma egy felirást közöl a' benaventei városi tanács elölülőjétől Ő csász. Felségéhez, Braganza hghez, mint II. dona Maria Ő leghivebb Felsége nevében Portugália regenséhez, — mellyben Benavente hiv polgárainak a' királyné ügyéhez állását jelenti. Hasonló kikiáltásokat közöl a' Cronica aug. 24 és 26-iki száma még kilencz helységről 's Aleoete város részéről. Ugyan e' Cronicában a' hadministernek egy igen nyájas levele találkozik adm. Napierhez, mellyben ennek a' torony- és kardrend nagykeresztésévé lett kineveztetését jelenti.

Se a' párisi sept. 20-iki, se a' londoni sept. 18-iki hírlapok nem közlenek újabb hírt Portugáliából. A' párisi ministerialis lapok csak más más szavakkal ismétlik azt, mit a' sept. 5-iki támadás visszaveretéséről már negyed nap előtt mondtak. A' ministeri Bulletin du soir még az oppositio-féli Sentinelle des Pyrenées czimű hírlapot is bizonyosággal hívja, hogy az általa hivatalosan közlött tudósítások helyesek, melly hivatkozást a' National minden esetre igen rendesnek találja. — Madriti ujságok szerint a' spanyol király sept. 9-ikén hitvesével együtt ismét kikocsizott, mit ez idő óta köszvény fájdalmi miatt nem tehetett.

TÖRÖKORSZÁG.

A' bécsi Beobachter következő híreket hoz Konstantinápolyból sept. 10-ikéről: A' népnek elkedvetlenülése 's azon elégtelenség, melly a' katonaságnál a' zsold alább szállittatása miatt egy idő óta mutatkozik 's mellynek az itt most olly gyakor gyujtogatásokat tulajdoníthatni, nagy mértékben aggodtatják e' főváros lakosait. Így a' mult hónap 29-ikén Dsubaliban a' nagy-urii fegyvergyárban gyujtó kanóczot találtak 's a' láng mármár kiütendő vala, midőn a' tüzet elfojták; de a' gyujtas más nap isméteztetett 's ez uttal fájdalom! igen is nagy sikerrel. Ugyan is rövid idő alatt a' fegyvergyár 's a' szomszéd épületek lángba borultak; ezt az

erős szél csakhamar minden felé elterjesztette, úgy hogy 19 óra lefolyta alatt, t. i. délutáni 2 órától más nap reggeli 9ig Konstantinápolynak egy nagy része porrá égett. A' hamuvá lett házak 's kalmárboltok száma többre megy hat ezernél, közöttük egy nagy mosé (Schedzade kaschi temploma) 's több kis mecset. Sok ember, ki e' templomokban 's minaretjeikben (tornyaikban) kerese menedéket, ott veszté életét. Egy asszony, kinek minden vagyonát megemészté a' tűz, kétségbeesetten a' lángok közzé ugrott. Ekkorig mindössze 100. holttestet vontak ki a' rettentő égés dőledékei közül. Egy gyujtogatót, kit égő kanócczal épen egy házat gyujtani akarva találtak, nyomban a' tűzbe vetettek, 's több gyanús görögöt a' Seriasker palotájába vezettek. E' napon a' többi közt sok százezer zsákliszt is elégett, minek nagy kenyérdrágaság 's élelmi szükség lett következése. Csaknem ugyan akkor a' csatorna mellett, Bebek közelében, is ütött ki tűz, melly azonban mielőtt messzebb terjedhetne, eloltatott. — E' hónap (sept.) 7ikén a' seriasker nagy vendégséget adott a' szultánnak Sz. Stefanóban, mellyen az ország valamennyi nagy hivatalnokai jelen voltak. Itt egyszersmind nagy diván (tanács) tartott, 's azon módok vétettek tanakodás alá, mellyekkel a' főváros aggasztó állapotján segíteni lehessen. — A' leggondosabb vigyázat végeztetett éjjel és nappal, az éjjel lámpa nélkül járás tilalma szorosabban megújított, a' kerülő örök kettőztetett munkásságra utasítottak 's a' politia újabb parancsokat kapott, hogy a' gyujtogatokat 's békétleneket fürkészsze ki. Mind a' két rendbeliek közül már eddig is sokan fogattak el 's végeztettek ki. Végre jónak találta a' kormány a' katonaságnak 15 piasterre leszállított zsoldját ismét az előbbi 20ra emelni fele. — A' szultán sept. 8ikán egy kis utat tett Nicomediába 's Gemlikbe, holott az arsenált szándékozott meglátogatni, 's onnan Brussába utazni. A' reis-csendi (külsőminis-

ter) e' hónap 3ikán tengeren levén az egyszerre felbőszült szélvész dühöngésitől annyira megrettent, hogy beteg lett belé 's azóta senkit sem fogad, miért is most a' diplomatai dolgok jobbra hevernek. — Az aegyptusi vice-király aug. 12—22ikén Candia szigetét látogatta meg kísérő hajóhadával együtt, melly négy lineahajóból, 4 fregátból 's több kisebb hajóból állott. Vele tette az utat a' többi közt angol ügyvivő 's főconsul Campbell ezredes is. — A' döghalál ez utóbbi hetekben mind magában Konstantinápolyban mind külvárosiban 's a' szomszéd falukon nevededett.

OLASZORSZÁG.

Faenzából (pápbirtok) septemb. 11ikéről jelenti egy levél, hogy az ottani politia már egy idő óta tudósítva volt, hogy némely kivált mezei házakban titkos gyülekezetek tartatnak, mellyeken külföldiek is szoktak jelenni. Sept. 8ikán névszerint hire jött, hogy Luigi Zambelli, híres revolutionalista mezei lakában a' várostól 3 kis mérföldnyire nagy számmal lesznek együtt lázasztók Toscanából. Ennél fogvást 12 karabinos 's 20 önkénytes küldetett ki rájuk, kiket amazok azonban puskaszóval fogadtak. A' karabinosok viszonzottak 's egyiket a' rebellisek közül megsebesíték, mire a' többi magát megadta 's Zambellivel együtt fogságra vitetett. A' ház kifürkésztetvén, fegyverek 's lőszerrek találtak benne. Már nyolczadnappal ez előtt megfogtak a' karabinosak 7 ilyen pártost 's fontos irományokat találtak nálok, mire nézve a' házi gazdais, kinél gyülekezve voltak, gróf Ladeochi Péter, ki előbb a' pártütő választottságnak tagja volt 's a' pápai kormánynak dühös ellensége, tömlöczre vetetett.

Legújabb. Egyedül a' párisi Messenger közöl némely újabb híreket Portugáliából madriti ujságok után. Ezek szerint a' miguelisták sept. 5ikén csakugyan elfoglalták Belmet 's az ajudai palotát, melly azonban a' lissaboni védvonalokon kívül esik 's így a' dolog, ha megtörtént is, nem eldöntő következésü. — A' migueli részről ekkor elesettek számát 3—400ra, mások szinte 2—2,400ra teszik.

A' gabona pesti piaci ára octob. 15öjen 1833:

	legjobb	közép	csékély	posk. m. val. ga.	legjobb	közép	csékély
Tisztabuza	123 $\frac{1}{2}$	110 $\frac{1}{2}$	103 $\frac{1}{2}$	Zab	38 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	90	86 $\frac{1}{2}$	80	Köles	—	—	—
Rozs.	60	56 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—
Áron	49 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	—	Kukoricza	37 $\frac{1}{2}$	36	34 $\frac{1}{2}$

Pénzkelet:

1833. sept. 28. a' középár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	93 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	53 $\frac{1}{2}$
— 4 pC.	83 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
— 1820ki köles.	—	Bankrészvény	1196 $\frac{1}{2}$
— 1821ki	—	Cs. arany pCt. agio	—